



*Bijbelse
Dagkalender*

2022

Woord vooraf

Topatleten komen tot prestaties door te trainen: tot vervelens toe, hoeveel zij ook van hun sport houden. Musici repeteren, steeds maar weer, om muziekstukken onder de knie te krijgen. Een vreemde taal maak ik mij eigen door de grammatica en woordjes te leren, maar vooral door in het land van herkomst met vallen en opstaan de taal te spreken. ‘De gestage druppel holt de steen’, is een uitdrukking uit de oudheid. Prachtige kloven in rotsen zijn door het water in een eeuwenlang proces door uitholling geschapen.

Deze beelden komen in mij op, wanneer ik het voorwoord bij deze *Bijbelse Dagkalender* schrijf. Veel mensen verlangen naar God of zingeving, naar houvast en bemoediging, naar een leidraad bij beslissingen en keuzes. Dat wordt ons allemaal doorgaans niet op een presenteerblaadje aangeboden. Toch kan het helpen elke dag een stukje uit de Bijbel te lezen. Dagelijkse teksten en verhalen zijn als de gestage druppels die de steen uithollen. De auteurs – soms net als wij allen worstelend met weerbarstige teksten – nemen ons bij onze dagelijkse lees oefening bij de hand, als hoorders te midden van de hoorders. De teksten bemoedigen, sterken en troosten, maar kunnen ook prikkelen of vragen en verzet oproepen. Misschien zijn die laatste wel het boeiendst: de stem wordt een tegenstem. We worden niet alleen bevestigd, maar ook uitgedaagd. Juist zo ontdekken we, dat de Eeuwige als een reisgenoot met ons mee trekt en zijn hart voor ons opent.

Voor iedere dag wordt een tekst aangereikt volgens het leesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap en daarbij een toelichting en een te lezen of te zingen lied. Het dagboek sluit af met een aantal gebeden voor persoonlijk gebruik.

Ds. André Wijting

Redactie:

Ds. A.M. Parmentier-Blankert, Hilversum

Ds. A. Wijting, Gorinchem

Auteurs:



Ds. S. Ypma
protestants predikant te Franeker

vanaf

01-01



Ds. C.S. van Andel
docent bij Hogeschool Windesheim (Zwolle)

24-01



Ds. J.A. de Waal
protestants predikant te Nijland

14-02



Ds. W. Dekker
protestants emeritus predikant te Oosterwolde

06-03



Ds. E.B. Mandemaker
protestants predikant te Noordwijkerhout

26-03



Ds. H. de Leede
protestants emeritus predikant te Amersfoort

17-04



Ds. J.J.F. van Melle
protestants predikant te Oudorp NH

08-05



Ds. S. Janse
protestants emeritus predikant te Ameide

29-05



Ds. M.L. Meijer
protestants predikant te Engelen

21-06



Ds. P.J. van Midden
protestants predikant te Schoonrewoerd

11-07



Ds. D.J. Versloot
protestants predikant te Mijdrecht

04-08



Ds. A.N. Driebergen
protestants predikant te Noordeloos

23-08



Ds. R. van den Beld
protestants emeritus predikant te Baarn

11-09



Ds. R. van Essen 04-10
protestants emeritus predikant te Delft



Ds. A. Sterrenburg 26-10
protestants emeritus predikant te Voorburg



Ds. E. de Paauw 17-11
protestants predikant te Wassenaar



Ds. L. Terlouw 09-12
protestants emeritus predikant te Veenendaal



Ds. A.C. Bronswijk gebeden
protestants emeritus predikant te Deventer

Feest- en gedenkdagen 2022

1 januari	Nieuwjaar
9 maart	Biddag voor gewas en arbeid
10 april	Palmzondag
14 april	Witte Donderdag
15 april	Goede Vrijdag
17-18 april	Pasen
27 april	Koningsdag, verjaardag Z.M. koning Willem-Alexander
4 mei	Dodenherdenking
5 mei	Bevrijdingsdag
17 mei	Verjaardag H.M. koningin Máxima
26 mei	Hemelvaartsdag
5-6 juni	Pinksteren
31 oktober	Hervormingsdag
1 november	Allerheiligen
2 november	Dankdag voor gewas en arbeid
27 november	Eerste zondag van de Advent
4 december	Tweede zondag van de Advent
11 december	Derde zondag van de Advent
18 december	Vierde zondag van de Advent
25-26 december	Kerst
31 december	Oudjaar

Joodse feest- en gedenkdagen 2022

(Israëlitisch jaar 5781/5782)

17 januari	Toe Bisjevat (Bomenfeest)
17 maart	Poeriem (Lotenfeest)
16-23 april	Pesach (Paasfeest)
28 april	Jom Hasjoa (herdenking Holocaust)
6 mei	Jom Haätsmaoet (Onafhankelijkheidsdag 1948)
5-6 juni	Sjavoet (Wekenfeest)
7 augustus	Tisja Beav (Verwoesting van de Tempel)
26-27 september	Rosj Hasjana (Nieuwjaar)
5 oktober	Jom Kippoer (Grote Verzoendag)
10-16 oktober	Soekot (Loofhuttenfeest)
17 oktober	Sjemini Atseret (Slotfeest)
18 oktober	Simchat Thora (Vreugde der Wet)
19-26 december	Chanoeka (Inwijdingsfeest)

1 januari | zaterdag

NIEUWJAAR

Ontving hem in zijn armen

Lucas 2:21-32

Veranderen onze dromen naarmate we ouder worden? Vaak zal dat het geval zijn. Dromen zijn inmiddels uitgekomen, of bedrog gebleken. Toch laat Simeon ons zien dat je ook een leven lang dezelfde droom kunt koesteren. Simeon, zijn naam betekent 'horende', preciezer: 'zo kunnen horen dat je het aanneemt'. Hij heeft iets gehoord waarvan hij heilig gelooft dat het in vervulling zal gaan. Hij koestert de droom van Israël, niet te zullen sterven voordat hij de messias heeft gezien. Hij had er zijn leven op afgestemd door vroom en rechtvaardig te zijn. Alleen de vervulling laat op zich wachten. Tot nu. Hij komt naar de tempel en ziet de ouders en het kind. Hij weet: dit is wat ik verlangde. Hij sluit het Christuskind, zijn diepste verlangen, in de armen. Christus in onze armen sluiten - het staat voor het 'in vrede kunnen heengaan'.

 Lied 159

Zijn versus doen

De mensen zouden niet zo veel moeten nadenken over wat ze moeten doen; ze zouden veel meer moeten nadenken over wat zij zijn. Zouden zij goed zijn en zou hun levenswijze goed zijn, dan zouden zij licht uitstralen, en dan zou er een heerlijk licht uitgaan van al hun werken. Als je rechtvaardig bent, dan is ook wat je doet rechtvaardig. Denk niet dat je heiligheid kunt grondvesten op daden; veeleer groeit heiligheid uit de grond van je hele wezen. Want niet de daden heiligen ons, maar wij moeten de daden heiligen.

Meister Eckhart (ca. 1260-1328)

2 januari | zondag

De Simeon van de oude Rembrandt

Lucas 2:33-40

Rembrandt was dan wel geen tijdgenoot, hij was wel een geestverwant van Lucas, wiens naam 'lichtgevend' betekent. Een van Rembrandts dierbaarste teksten was het moment dat de bijna blinde Simeon het Christuskind biddend in zijn armen houdt. Hij schilderde hem meerdere keren, tot aan het eind van zijn leven toe. Na Rembrandts dood vonden ze in zijn huis aan de Rozengracht nog een onaf doek. Niemand heeft de band tussen die twee ouden van dagen, Simeon en de schilder, zo intens en intiem verwoord als Nico ter Linden: 'Nog eenmaal had het verhaal van de oude Simeon hem geïnspireerd, de bijna blinde aartsvader op de drempel van de dood die in zijn bevende handen het kind draagt en, bijkans aan de aarde ontheven, in geestesvervoering het heil aanschouwt dat alle mensen omvat, licht voor Israël en voor alle volken.'

 Lied 740:1,2,3

3 januari | maandag

Een knaap in de tempel

Lucas 2:41-52

Op de achtste dag nemen Jozef en Maria Jezus voor het eerst mee naar de tempel. Hij groeit op in Galilea, wordt sterk in wijsheid. In dit tekstdeel nemen ze hem weer mee naar de tempel, nu als knaap. Dat woord 'knaap' betekent veelzeggend ook 'knecht'. Het is een knipoog naar wat hem later ten deel valt als (lijdende) knecht des Heren uit Jesaja. Het woord knaap klinkt ook als de jonge Samuel tempeldienaar van de Heer wordt. Samuel werkt als jongeling in de tempel, in een tijd waarin het woord van de Heer schaars is geworden. Jongeling en knaap staan in de Bijbel voor ontwakend bewustzijn. Het woord jongeling, *na'ar*, betekent ontwaken, bewust-wor-den. Eigenlijk staat het voor het ontwaken van godsbewustzijn in ons leven, en voor de ontdekking dat ons lichaam daarvan de tempel, de bewaarplaats is.

 Lied 519

4 januari | dinsdag

Wees sterk en nepkracht

Jesaja 41:1-7

Jesaja is een profeet en zijn naam betekent 'redding van de Heer'. Een profeet ziet vanuit de eenheid van God naar de verdeeldheid in de wereld. Hij ziet naar een mensenkind vanuit Gods ogen, en de bijbelwoorden zijn Gods ogen. Hij ziet waar het goed gaat en waardoor het misgaat, legt de vinger op de zere plekken. Een profeet kent vaak eerst angst voor Gods opdrachten, maar overwint die door kracht van God. Hij ziet hoe wij mensen onze kracht ontlennen aan dingen die, als het erop aankomt, ons niets te bieden hebben. Hij ziet hoe wij dwalen en verdwalen als we onze kracht ontlennen aan allerlei nepgoden. Dat blijken goden van niks te zijn, nietsnutten. Daarvan raken we geestelijk aan lagerwal. De profeet wijst ons een weg van zwijgen en luisteren, opdat God spreekt en ons de spiegel voorhoudt.

 Lied 7:1,2

5 januari | woensdag

Gods holding space

Jesaja 41:8-13

God adopteert Israël, haalt het als een verre vondeling naar zich toe. Maar Israël is van God vervreemd en bang. En nu zit het in de penarie, als balling in Babel. God spreekt al in hoofdstuk 40 van troost en nog eens troost. Die komt nu, op voorwaarde van het breken met de negoden. Dat doet de gemeente van Israël. En zo is er nu die troost, met een intiem karakter. God zelf komt op huisbezoek en laat weten: 'Ik ben bij je.' 'Wees niet bang.' 'Schrik maar niet.' God biedt een veilige ruimte. Er ontstaat wat men in de therapie wel *holding space* noemt: een veilige ruimte van onvoorwaardelijke aanvaarding. Een oordeelvrij aanwezig zijn. Zo kan iemand, of een groep, de weg naar groei of naar oplossing vinden. Dat kun je ervaren als je bijbelleest of in gebed bent.

 Lied 16b

6 januari | donderdag

Nog een keer

Jesaja 41:14-20

Soms wil je iets graag nog een keer horen, en nog een keer, omdat het je zo goed doet. Dat geldt voor teksten en ook voor muziek die je raakt. Of je wilt een tekst onthouden omdat die zo mooi klonk óf zo waar en wijs was. Goede teksten openen vensters in je hart en hoofd. De profeet Jesaja herhaalt in vers 14 nog een keer dat je niet bang hoeft te zijn, niet hoeft te schrikken: 'Kleine Jakob, arm volk van Israël, ik zal je helpen – spreekt de Ene – je verlosser, de Heilige Israëls.' Er is een vertaling die spreekt van 'worm Israël'. Zo wordt dat arm en klein zijn er nog wel even extra ingewreven, alsof Jesaja wil voorkomen dat we ons zomaar weer iets gaan verbeelden, iets waar Israël, zo weet de profeet, een handje van heeft.

 Lied 20:1,2


7 januari | vrijdag

Vertel ons wat vroeger is gebeurd Jesaja 41:21-29
Of dieren elkaar verhaaltjes vertellen, weten wij mensen niet. Als ik meeuwen hoor krijsen, mussen of spreeuwen hoor kwetteren, dan heb ik het idee dat ons veel uit de dierenwereld ontgaat. Als vanaf het vroege voorjaar de lijsters elkaar toezingen, komen ze bij elkaar op verhaal. Op Terschelling woonde een mevrouw die altijd vroeg: ‘Nog nieuws?’ Ze was gek op verhaaltjes. Ook de Bijbel staat bol van verhalen. Vaak gaat het, zoals hier, over wie of wat zich verbeeldt god te zijn. Zo herinneren de profeten ons eraan hoe we bedoeld zijn, willen ze ons uit de verstrooiing en veelheid trekken naar thuis toe, bij God en onszelf, vrijmaken van de goden van het schijnge-luk. Dat vertellen heeft een diepe zin. Het beschermt ons tegen goden van niks en voert ons naar God, die verleden, heden en toekomst is en overziet.

 Lied 742

8 januari | zaterdag

Hij zal niet schreeuwen Jesaja 42:1-13
In een wereld vol geschreeuw is zo'n vers een verademing. Dat je als mens een vitale voorzichtigheid uitstraalt die je niet klein maakt, maar edel. Dat je 'het gekrookte riet niet zal breken'. Dat in voorzichtigheid je kracht schuilt. Bij zo'n mens weet je je veilig en aan zo iemand vertrouw je je toe, ga je open als een bloem. Zo'n mens is sterk, hij zal niet geknakt worden. Jezus als de lijdende knecht des Heren heeft in deze mens zijn 'rolmodel' gevonden. Hier speelt het grote messiaanse thema, het 'ontledigen' van Jezus' eigen wil en volledig ontvankelijk worden voor Gods wil. Hier is de mens vrij van iedere vorm van opgeblazenheid. Zijn ik is ego-loos, er zit geen zelfzucht meer in hem. Dat is verdamppt, de longen van zijn ik zitten vol met zuivere lucht van godsvertrouwen en liefde.

 Lied 459:3,4,5,6,7

God is dichtbij én veraf

Op wonderlijke wijze bent U overal dicht bij ons;
U werkt in ons, Heer, en U blijft verborgen.
U bent daar in de hoogte en de hoogte voelt U niet;
U bent daar in de diepte
en de diepte kan U niet omvatten.
U bent ongrijpbaar als wij U zoeken.
U bent dichtbij én veraf.
Wie kan U bereiken?
Ons denken en onze zintuigen raken U niet:
alleen in geloof, liefde en gebed
komen wij U nader.

Efraïm de Syriër (ca. 306-373)

9 januari | zondag

Nieuwsgierigheid siert de mens Johannes 1:19-28
Nieuwsgierigheid heeft geen goede pers. Deels ten onrechte. Want nieuwsgierige mensen verklappen hun honger naar leven, naar het verlangen iets te beleven. Er is een geruchtmaker die Johannes heet en er doet een gerucht over Jezus de ronde. De nieuwsgierigen willen eerst weten wie die geruchtmaker is. Dan vertelt Johannes dat hij een wegbereider is van een pad in de woestijn. Woestijn betekent eigenlijk 'vanuit het spreken'. Hier wil het zeggen: Als ik vanuit Mozes en de profeten spreek, zul je zien dat er een begaanbaar pad komt voor Jezus, en als je mij volgt, dan zal je nieuwsgierigheid beloond worden. Dit gebeurt in Betanië, 'het huis van de ellende', waar je ver van huis bent. Maar Betanië betekent ook 'huis van de doortocht'. Dan brengt nieuwsgierigheid je naar de overkant, naar het land van melk en honing.

 Lied 528

10 januari | maandag

Zie het lam Gods

Johannes 1:29-42

Er is een werk van Jan en Hubert van Eyck, een altaarstuk uit 1432 dat na vele omzwervingen weer in de Sint-Baafskathedraal in Gent staat: 'De aanbidding van het Lam Gods'. Graag zou ik het eens in het echt zien, oog in oog met dat Godslam staan om elkaar in de ogen te kijken. Het leert me, zo vermoed ik, dat ik dan zijn ogen aankijk, maar dat niet minder zijn ogen mij aankijken. Net zoals dat bij iconen gaat. Als we biddend of mediterend naar deze vensters van God kijken, gaat aankijken over in aangekeken worden. Dat te ervaren is het begin van openbaren. Zo gaat het ook met het lezen van de woorden: 'Zie het lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt.' Deze zin kijk ik aan als ik hem lees, en als die zich aan ons openbaart en vertelt wat ze betekent, worden we ook gelezen. En wie gelooft én zich geraakt weet, ervaart dat je zonde wordt weggenomen.

 Lied 524

11 januari | dinsdag

Dat is nu een echte Israëliet, een mens zonder bedrog

Johannes 1:43-51

Zo veel uitspraken van Jezus hebben iets raadselachtigs. Neem wat Jezus tegen Natanaël (godsgeschenk) zegt. Hij ziet hem en zegt: 'Werkelijk een zoon van Israël, in wie geen bedrog is.' Hoe weet Jezus dat? Nota bene had Natanaël net nog de vraag opgeworpen: 'Kan er uit Nazaret iets goeds komen?' Ik ben geneigd te zeggen dat Jezus hier ironisch reageert en Natanaël een koekje van eigen deeg geeft.

Een Israëliet ondergaat een verandering die God geeft, net als Jakob. Jakob leefde met zijn ik in het centrum, om hem draaide alles. Tot God het centrum in zijn leven betreft. En Israël wil zeggen: Daarin houd ik stand en ben ik sterk, al kost dat strijd. In de naam Israël zit het kernwoordje *sar* en dat betekent 'heer zijn', van beheersen. Jezus ziet aan Natanaël dat hij net als Jakob eerder de naam Israëliet waardig is.

 Lied 528

12 januari | woensdag

Daarom wankelt zij niet

Psalm 46

Wankelen is een van die woorden die precies in zich heeft wat het wil zeggen, zoals de grutto zijn eigen naam roept. Wankelen is heen en weer gaan, onvast op de benen staan. Ook geestelijk kun je wankelen, dat noemen we twijfel. Twijfel aan God en aan zijn begaan zijn met ons. In *Van Dale* staat: 'op wankele voeten gaan'. Zo ervaren veel mensen hun geloof. De psalmist ervaart het anders. God is ons een toevlucht en sterkte, is hulp in benauwingen. Bij hem weet ik een veilige schuilplaats. Hoe kunnen onze wankele voeten zulke vaste grond vinden? Psalmen lezen, dagelijks, meerdere keren, zeggen de monniken. Maar u bent geen monnik. Nee, maar iedere dag een psalm of een vers uit een psalm, dat is een geestelijke fitness die ons steviger op onze gelovige benen doet staan.

 Lied 898

13 januari | donderdag

Dopen en inkeren

Lucas 3:1-9

Na een lange rij namen van machthebbers die aan de knoppen van de macht draaien, vertelt Lucas dat God zich elders meldt. Hij gaat op bezoek bij Johannes in de woestijn. Wat ze daar 'bespreken'? Het staat er niet. Wel doopt Johannes en roept hij op tot inkeer. Inkeer is veel rijker dan alleen maar bekeren. In het Hebreeuws luidt dat woord *tesjoeva*. Dat betekent 'tot rust komen in jezelf'. In het hart van *tesjoeva* zit het grondwoord voor sabbat: 'Kom tot rust, mens'. Blijf rustig in alles wat er gebeurt. En als dat niet lukt? Dat hindert niks, wees dan mild tegen jezelf. Weet dit: de weg van inkeer blijft, naar God die je liefheeft en je steeds weer uitnodigt tot rust in jezelf. In die rust vind je jezelf en vindt God je. Niet wij hoeven God te vinden, maar God vindt ons.

 Lied 439:1,2,3

14 januari | vrijdag

Maatwerk

Lucas 3:10-22

Wat moeten we doen? Dat vragen de mensen aan Johannes na zijn oproep zich te laten dopen en bekeren. De mensen voelen wel aan dat het niet bij woorden alleen kan blijven, zoals daden ook niet zonder goede woorden kunnen. De Bijbel leert, en dus ook Johannes, woorden in daden om te zetten. Het Hebreeuwse woord voor 'woord' en 'daad' is hetzelfde, het gaat hier dus om een twee-eenheid. Alleen blijft de vraag: welke daad hoort bij dit woord? Woorden en daden spelen altijd in een situatie en relatie. Johannes wijst ons de weg. Je hoeft je niet in allerlei bochten te wringen. De kunst is onder ogen te zien waar je gedrag anderen niet ten goede komt. Eigenlijk komt het erop neer dat je je houdt aan de grondregel van Mozes: Wat jij niet wilt dat jou geschiedt, doe dat ook een ander niet. Laat die dingen na die niet goed voor anderen zijn en dus ook niet voor jezelf.

 Lied 686:2,3

15 januari | zaterdag

Ongeveer zijn dertigste

Lucas 3:23-38

Het staat er bijna terloops. Op ongeveer zijn dertigste, alsof leeftijd niet echt een rol speelt. Maar dat doet het wel degelijk. Er schuilt diepe betekenis in dit getal. Dertig verwijst in de bijbelse taal naar het lichamelijke. Het Hebreeuwse woord voor lichaam of vorm is *gal*, dat bestaat uit twee medeklinkers *g* en *l*. Die hebben een getalswaarde, *g* is drie en *l* dertig. En samen is dat 33, ons lichaam. Ons lichaam is een groot wonder, wat je pas echt inziet als het hapert. Toch ontbreekt er nog iets. En dat weet de bijbelse taal, en daarom moet er nog iets toegevoegd worden, noem het geest. De geest houdt ons leven bijeen, het blijft het ene in het vele zien. En als het woord lichaam er een letter bij krijgt, de *alef*, de eerste, met getalswaarde één, dan is dit het woord voor verlosser. Dit staat voor God die de Ene is, die de veelheid bijeenbrengt en -houdt.

 Lied 523

Leven in Gods hoge licht

Wie God eenmaal heeft ontmoet, vindt de vraag naar het hiernamaals niet interessant meer. Wie geleerd heeft in het Hoge Licht te leven, is niet meer gekweld door het probleem of het Licht er morgen ook nog zal zijn. In het hoofd van een kind, dat leeft onder de goede zorgen van zijn moeder, komt het niet op om te vragen of zijn moeder ook morgen nog wel voor hem zal zorgen.

Han Fortmann

16 januari | zondag

Bruidsvaten

Johannes 2:1-12

Op de bruiloft te Kana staan zes stenen watervaten opgesteld. Zes, het getal van de mens. De kruiken zelf zijn nagenoeg leeg. ‘Vul ze met water.’ Dat water is bedoeld om te reinigen, om ons schoon te maken van het verleden dat aan ons kleeft en in de weg staat, misschien zelfs smerig maakt. Zoals het goede diakenen betaamt, vullen ze de vaten tot aan de rand. Gulle en nauwgezette diakenen zijn het. Die vaten staan symbool voor de bruid. Die vaten zijn wij, vol water. En ook zomaar vol tegenstrijdigheden. En als wij ons met Jezus verbinden dan gebeurt juist met die vaten een wonder. Namelijk dat water in wijn verandert en niet in zomaar wijn, maar in scheppingswijn, die het label *kalos* krijgt, dat betekent ‘schoon, bekoorlijk, heerlijk’. Een prachtige wijn... ‘Wijn die het hart van de mensen verheugt.’

 Lied 525

De *Bijbelse Dagkalender* is een uitstekend hulpmiddel bij een dagelijks meditatief moment of bij stille tijd. De meditaties zijn kort en puntig en zetten aan tot verder denken. De auteurs volgen het bijbelleesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap. Achter in de dagkalender zijn gebeden opgenomen voor dagelijkse en belangrijke momenten in ons leven.

Aan de *Bijbelse Dagkalender* werken ieder jaar verschillende predikanten mee uit de Protestantse Kerk in Nederland. Dit jaar zijn dat onder andere ds. Wim Dekker, ds. Marloes Meijer, ds. Piet van Midden, ds. Esther de Paauw, ds. Sam Janse, ds. Annette Driebergen en ds. Erick Versloot.



KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 435 3613 4 | NUR 707



9 789043 536134